

zich financieel alleen te kunnen redden door een deel van de goederen die hij bezat of ontving, zwart te verkopen. Vooral in de tweede helft van de bezetting moest het rijksbureau voor textiel niet alleen met de bezetter maar vaak ook met het Nederlandse bedrijfsleven slag leveren. Swarttouw schrijft er nogal discreet over, maar vermeldt toch wél dat door enkele Tilburgse industriële ondernemingen 'grote hoeveelheden wollen stoffen' die voor de Nederlandse distributie bestemd waren,

'aan de Duitsers werden verkocht. In een enkel geval waarbij de Centrale Textiel Inspectie een partij van 20 000 meter had ontdekt en in beslag genomen, was de betrokken onderneming zelfs zo brutaal om via een relatie de SS in deze aan gelegenheid te mengen en deze partij na de inbeslagneming door een Nederlandse overheidsinstantie door de SS te doen vorderen.'¹

Trouwens, het al eerder genoemde 'Distex' (rijksbureau voor de distributie van textielgoederen) erkende de grote omvang van de zwarte handel toen het in '42 de centrale magazijnen, die in de winter van '41 op '42 gebruikt waren bij de vordering van textielproducten ten behoeve van de *Wehrmacht* aan het Oostelijk front, een permanente functie gaf bij de distributie van z.g. babypakketten. In '40 en '41 werd nog tamelijk veel aan luiers en babykleding geproduceerd, maar 'deze goederen verdwenen', aldus Swarttouw, 'voor een aanmerkelijk deel onder de toonbank of in de zwarte handel'² – gevolg was dat de normale tussenhandel eind '42 uitgeschakeld werd: het Distex droeg de samenstelling en de distributie van de baby-pakketten (er waren er overigens niet genoeg³) aan zijn centrale magazijnen op en die instellingen kregen in de zomer van '44 dezelfde functie bij de distributie van lakens, slopen, verpleegsterslinnen en dekens, waarmee, schrijft Swarttouw, 'ieder contact tussen de industrie en haar afnemers radicaal verbroken werd.'⁴ De goeden niet te na gesproken, hadden beide partijen, industrie en afnemers, het er blijkbaar naar gemaakt.

★

Het spreekt vanzelf: na de kleding gaan wij het schoeisel behandelen, hetgeen

¹ Swarttouw: *De textielvoorziening van Nederland . . . 1940-1945*, p. 270.. ² A.v., p. 434. ³ Van 1 januari '43 tot 1 juli '44 werden ca. 320 000 baby's geboren, maar meer dan 140 000 baby-pakketten kwamen niet in distributie. ⁴ Swarttouw: *De textielvoorziening van Nederland . . . 1940-1945*, p. 512-13.